

ਹਲੀਮੀ + ਸਮਰਪਣ = ਆਗਿਆਕਾਰ ਸੇਵਕ, 1

ਯਾਕੂਬ 4:6-10

ਦੀਨਤਾ + ਸਮਰਪਣ = ਆਗਿਆਕਾਰ ਸੇਵਕ। ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਇਸ ਆਇਤ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਪੜ੍ਹੋ। ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਆਗਿਆਕਾਰ ਸੇਵਕ ਹੀ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ‘‘ਚਰਚ ਦੇ ਕਾਮੇ’’ ਸ਼ਬਦ ਬਾਈਬਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਗਿਆਕਾਰ ਸੇਵਕ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਗਿਆਕਾਰ ਸੇਵਕ ਹੀ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਇੱਕੋ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਚਨਾਂ ਵਿਚ ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੀਨਤਾ ਸਹਿਤ ਆਗਿਆਕਾਰਿਤਾ ਦਾ ਇੱਕੋ ਫਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ ਆਗਿਆਕਾਰ ਸੇਵਕ। ਦੀਨਤਾ ਸਹਿਤ ਆਗਿਆਕਾਰਿਤਾ ਮਿਲ ਕੇ ਆਗਿਆਕਾਰ ਸੇਵਕ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਖੁਦਾ, ਖੁਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ। ਖੁਦਾ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਦਾ ਹਲੀਮ ਅਤੇ ਸਮਰਪਿਤ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦਾ ਬਾਰੇ ਜਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਧਾਰਣਾ ਸਾਡੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਓਨੀ ਹੀ ਵੱਧ ਸਾਡੀ ਹਲੀਮੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿੰਨੇ ਅਸੀਂ ਹਲੀਮ ਹੋਵਾਂਗੇ, ਓਨੇ ਹੀ ਆਗਿਆਕਾਰ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਮਸੀਹੀਅਤ ਦਾ ਨਿਰਾਲਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੁਣ ਹਲੀਮੀ ਹੀ ਹੈ। ਜਦ ਤਕ ਤੁਸੀਂ ਹਲੀਮੀ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਦੇ, ਤਦ ਤਕ ਤੁਸੀਂ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੂਹਾਨੀ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ ਹਲੀਮੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਹਲੀਮੀ ਵਿਚ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਰੂਹਾਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਚਲਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਹਲੀਮੀ ‘‘ਹੈ’’ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ‘‘ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹੀ’’ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਕਹਿ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਹ ਹਲੀਮੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ! ਬਾਈਬਲ ਅਨੁਸਾਰ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਘਮੰਡ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਅਸੀਂ ਘਮੰਡ ਨਾਲ ਭਰੇ, ਕਰਿਸਮਾਈ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਕਿਉਂ ਲਗਦੇ ਹਾਂ? ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹਰ ਗੱਲ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਲੀਮ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਅਬਰਾਹਾਮ ਲਿੰਕਨ ਨੇ ਅਖਿਆ ਸੀ, ‘‘ਇਸ ਧਾਰਣਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਕਿ ਮੈਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਪਰਨੇ ਹੋਇਆ ਹਾਂ।’’¹ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸਾਡੀ ਦਿੱਕਤ ਹਲੀਮ ਦੀ ਦਿੱਕਤ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੀਨ ਲੋਕ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੇਵਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ, ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣ ਲਓ। ਇਸ ਲਈ ਐਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਡੀਕਨ (ਸੇਵਕ, ਅਫਸਰ ਨਹੀਂ) ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਘਮੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਮੇਲ ਨਹੀਂ

ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੰਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ’’ ਹੈ (ਯਾਕੂਬ 4:6)। ਖੁਦਾ ਦਾ ਕਿਸੇ ਘਮੰਡੀ ਬੰਦੇ ਜਾਂ ਘਮੰਡੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਕਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂਗੇ? ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪੁਕਾਰ-ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਘਮੰਡ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ

ਪੋਥੀ ਵਿਚ, ਘਮੰਡੀ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਡਾਂਟ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਦੀਸ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ, ਵੱਡਾ ਨਾਂਅ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਮੁਰਦਾ ਸੀ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 3: 1)। ਲੌਦੀਕੀਆ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਧਨੀ ਹਾਂ ... ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ...’ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 3: 17)। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪਾਪ ਅਤੇ ਮੂਰਖਤਾ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਲੌਦੀਕੀਆ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨੀਮ ਗਰਮ ਹੋਣ ਲਈ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਮੰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਉਵੇਂ ਹੀ ਯਾਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਘਮੰਡੀ ਕਲੀਸੀਆ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

ਅਸੀਂ ਉਸ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਉੱਤੇ ਹੱਸਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨੇ *ਹਿਊਮਿਲਿਟੀ ਐਂਡ ਹਾਓ ਆਈ ਅਟੈਂਡ ਇਟ* ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਇਕ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ‘ਸਿੱਧਾ ਬੈਠ ਕੇ ਚੱਲ’ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਲੋਕ ਆਪਣੇ ‘ਹਲੀਮ ਵਿਚਾਰ’ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ‘ਘਮੰਡੀ ਵਿਚਾਰ’ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ? ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਇਕ ਸਹਾਇਕ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਾਲਕ ਨੂੰ ਸੀਟ ਬੈਲਟ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਉਸਨੇ ਘਮੰਡ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਸੁਪਰਮੈਨ ਨੂੰ ਸੀਟ ਬੈਲਟ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ!’ ਉਸ ਸਹਾਇਕ ਨੇ ਝੱਟ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਸੁਪਰਮੈਨ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ!’

ਘਮੰਡ ਤੋਂ ਮੈਂ ਹਰ ਦਿਨ ਚੌਂਕ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਮੇਰੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੁਆਰਥੀ ਇੱਛਾ, ਆਪਣੇ ਘਮੰਡ, ਆਪਣੀ ਨੀਚਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਸ਼ਾਇਦ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ‘ਮੂਰਖ’ ਕਹਿਣ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਕਾਰਣ ਹੈ। ਪਾਪ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਵੇਕੀ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਘਮੰਡ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਉਲਝਾਉ! ਘਮੰਡ ਨੂੰ ਪੀ ਜਾਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ‘ਪਾਪੀ’ ਕਹੇ ਜਾਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ, ਪਰ ‘ਹਾਰੇ ਹੋਏ’ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗਣ ਤੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਬਰਬਾਦ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਵਿਵੇਕੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਸੱਟ ਲਗਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਘਮੰਡ ਤੋਂ?

ਬੁਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੁਰਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ‘ਦਿਖਾਵਟੀ ਨਿਮਰਤਾ’ ਸਾਡਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਪਟ ਹੈ। ਇਹ ਹਲੀਮੀ ਦੇ ਪਰਦੇ ਵਿਚ ਹੰਕਾਰ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਘਮੰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਤੇ ਘਮੰਡ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ, ਜੰਗ, ਰੰਗਭੇਦ, ਨਫ਼ਰਤ, ਧਰਮੀਪੁਣਾ, ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ, ਫ਼ਰੇਬ, ਜਿਣਸੀ ਅਨੈਤਿਕਤਾ, ਹਿੰਸਾ, ਅਪਰਾਧ, ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਨੀਚਤਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਪ ਦਾ ਅਧਾਰ ਘਮੰਡ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪਾਪ ਘਮੰਡ ਹੈ। ਘਮੰਡ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ; ਇਹ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਲੱਗੀ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ... ਪਰ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਮੌਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਮਸੀਹ ਨੇ ਹਲੀਮੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦੱਸਿਆ

ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਗੁਣ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹਲੀਮੀ ਨੂੰ ਵਿਖਾ ਸਕੇ? ਉਹ *ਸਿਰਫ਼ ਯਿਸੂ ਹੈ!* ਕੋਈ ਬੇਵਕੂਫ਼ ਹੀ ਆਖੇਗਾ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਹਲੀਮੀ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹਾਂ।’ ਹਲੀਮ ਬੰਦਾ ਹਲੀਮ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ! ਜੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਬਗ਼ੈਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ। ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਹਲੀਮੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 2: 1-11)। ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁਕਤੀ ਵਿਚ ਹਲੀਮੀ ਦਾ ਅਰਥ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਹਲੀਮ ਹੋਣਾ ਸਿਖਾਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਹ ਆਪ ਹਲੀਮ ਸੀ। ਮੱਤੀ 5: 3-11 ਵਿਚ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦੀਆਂ ਦਾ ਅਧਾਰ ‘ਧੰਨ ਹਨ ਉਹ, ਜੋ ਮਨ ਦੇ ਦੀਨ’ ਹੀ ਹੈ। ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ,

‘‘ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੌਣ ਹੈ?’’ (ਮੱਤੀ 18: 1)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਲਕ ਵਾਂਗ ਛੋਟਾ ਜਾਣੇ ਸੋਈ ਸੁਰਗ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਭਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ’’ (ਮੱਤੀ 18: 4)। ਖਾਣੇ ਤੇ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ‘‘ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਨੀਵਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ’’ (ਲੂਕਾ 14: 11)। ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਆਪ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ!

ਘਮੰਡ ਦਾ ਅਰਥ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਹਲੀਮੀ ‘‘ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਨਾ ਸੋਚਣਾ’’ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿਓ। ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਸੈਲਫ ਸੀਕਿੰਗ, ਸੈਲਫ ਅਸਟੀਮ, ਸੈਲਫ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸੈਲਫ ਡਿਨਾਇਲ ਅਰਥਾਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਇਆ (ਮੱਤੀ 16: 24-27)। ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰੋ; ਆਪਣੀ ਸਲੀਬ ਲੈ ਲਓ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਇੱਕੋ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: ‘‘ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਆ ਜਾਓ।’’ ਜਦ ਤਕ ਤੁਸੀਂ ਹਲੀਮ ਭਾਵ ਦੀਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਤਦ ਤਕ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

ਹਲੀਮੀ ਦੀ ਮੇਰੀ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ? ‘‘ਯਕੀਨ (ਨਾ ਕਿ ਜਜ਼ਬਾਤ) ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੀ ਭਲਿਆਈ, ਦਯਾ, ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅਯੋਗ ਹਾਂ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਵੀ ਭਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹਾਂ।’’ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਹਾਂ; ਸ਼ਾਇਦ ਅਸਾਂ ਦੂਸਰੇ ਭਾਗ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਬਚਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਸੇਵਾ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ (ਅਫਸੀਆਂ 2: 8-10)।

ਹਲੀਮੀ ਪੁਕਾਰਦੀ ਹੈ; ‘‘ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜੁੱਗੋ ਜੁੱਗ ਵਡਿਆਈ ਹੋਵੇ!’’ (ਵੇਖੋ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 4: 20)। ਕੌਣ ਘਮੰਡੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਲੀਬ ਦੇ ਨਾਲ ਖਲੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸੱਚਾਈ ਹਲੀਮ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਹਲੀਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਪ ਦੀਨ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਯੂਹੰਨਾ 13: 3-9 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਪੈਰ ਧੋਣ ਤੇ ਪਤਰਸ ਵੱਲੋਂ ਇਨਕਾਰ ਦਿਖਾਵਟੀ ਹਲੀਮੀ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਝਿੜਕਿਆ। ਅਸਲ ਹਲੀਮੀ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ।

ਜਦ ਯਿਸੂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਇਆ, ਤਦ ਲੋੜੀਂਦੀ ਦੀਨਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੁਆਹ ਦੇ ਢੇਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਰੋਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਹਲੀਮੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਕੰਮਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਲੀਮ ਹੋਣਾ ਇਕ ਕਮਜ਼ੋਰ, ਡਰਪੋਕ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਸਲੀਬ ਤੇ ਰੱਖੇ ਸਰਾਪ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਲੀਬ ਨੂੰ ਤਾਜ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਦੇ ਤਾਜ ਦਾ ਮੋਤੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। *ਕਿੰਨਾ ਅਨੋਖਾ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਹੈ ਉਹ!*

ਹਲੀਮੀ ਵਿਚ ਜੀਵ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਦੋਵੇਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਨ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਇਕ ਕਾਰਜ, ਇਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਵੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਅੱਗੇ ਹਲੀਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ; ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੱਗੇ ਹਲੀਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ (ਰੋਮੀਆਂ 12: 3; ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 2: 3)। ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਵਾਬ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਲੀਮੀ ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ: (1) ਅਖੰਡਤਾ, ਇਹ ਸਵੈ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਤੇ ਬੜੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ

ਦਿੱਤੀ (ਮੱਤੀ 7: 1-5)। ਹਲੀਮ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਵੀ ਹੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ। (2) ਈਮਾਨਦਾਰੀ। ਅਸੀਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਵਿਚ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਹਲੀਮੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਈਏ। ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮੇਰੀ ਨਾਕਾਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ! ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਦਾ। ਪੌਲਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਅਨੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੰਦ ਕਰੋ, ਰੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਰੋਵੋ’ (ਰੋਮੀਆਂ 12: 15)। ਅਗਸਟਿਨ ਮਸੀਹੀ ਧਰਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਨਿਚੋੜ ਤੇ ਠੀਕ ਹੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ:

ਪਹਿਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ... ਹਲੀਮੀ।
 ਦੂਸਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ... ਹਲੀਮੀ।
 ਤੀਸਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ... ਹਲੀਮੀ।^੯

ਲੋਕ ਮੇਰੀ ਬੜੀ ਤਰੀਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਮੈਂ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਤੇ ਨਹੀਂ ਜੋ ਮੈਂ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮੇਰੀ ਸੇਵਾਕਾਈ ਵਿਚ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਤੇ ਮਸੀਹ ਵਰਗਾ ਬਣਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ।

ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤ ਲੋਕ ਹਨ

ਧਰਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਾਰਡੀਨਲ ਹੋਣ ਦੇ ਗੁਣ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਉਹ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਖੁਸ਼ੀ ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ‘serendipity’ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਚਾਨਕ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਡੀਨਲ ਜਾਂ ਧਰਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਕਾਰਡੀਨਲ ਵਾਲੇ ਗੁਣ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ਹਲੀਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਲੀਮੀ ਤੇ ਘਮੰਡ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਹਲੀਮ ਹੋਣ ਦਾ ਤਮਗਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਉਸ ਤਮਗੇ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਸਮਝਦਾਰ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।’ ਦਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਿੰਨਾ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਮਝ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਦਾਹਰਣ ਫੇਰ ਯਿਸੂ ਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਯਿਸੂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਇਆ, ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਉਸ ਅੱਗੇ ਝੁਕਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਭਲਾ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗ ਪਿਆ (ਮੱਤੀ 19: 16-22; ਵੀ ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 10: 17-22)। ਕਿੰਨਾ ਉੱਤੇਜਨਾ ਭਰਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਦੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ: ‘ਤੂੰ ਭਲਿਆਈ ਦੇ ਵਿਖੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ? ਭਲਾ ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੈ; ... ’ (ਮੱਤੀ 19: 17)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਜੋ ਕਾਮਿਲ ਹੈ, ‘ਭਲਾ’ ਅਖਵਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ! ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਸਾਨੂੰ ਹਲੀਮ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਭਲੇ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ, ਇਹ ‘ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਵਕਤ’ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਲਾਲਚ ਹੈ, ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਵਕਤ ਤੇ ਘਮੰਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ‘ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਭਲੇ ਹਾਂ!’ ਕਿਸੇ

ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹੈ, ‘ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ ਬਣਨ ਤੇ ਹਲੀਮ ਬਣਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।’ ਚੇਲੇ ਵੱਡੇ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ; ਪਰ ਇਹ ‘ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਹੀ ਵੱਡੇ ਹੋਣਾ’ ਸੀ। ਜਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁਚ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਦਾ ਢੰਗ ਹਲੀਮੀ ਦੱਸਿਆ।

ਤੌਬਾ ਨਾਲ ਹਲੀਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ

ਤੌਬਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਲੀਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਹਲੀਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਦੋਸ਼ੀ, ਗੁਆਚੇ ਹੋਏ, ਲਚਾਰ ਹਨ। ਹਲੀਮੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤੌਬਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ, ਸਗੋਂ ਤੌਬਾ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਹਲੀਮ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਤੌਬਾ ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਪਰ ਤੌਬਾ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਣ ਲਈ, ਚੰਦਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹਾਲ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹੋ; ਪਰ ਤੌਬਾ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੇ। ਦਾਉਦ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਜਦ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨਾਥਾਨ ਨੇ ਉਸਦੇ ਘਰ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤੌਬਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2 ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਉਸ (ਪੰਤੋਕੁਸਤ ਵਾਲੇ) ਦਿਨ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਤੌਬਾ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਤੌਬਾ ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਵੇਲੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਹਰ ਦਿਨ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹਰ ਦਿਨ ਦੀ ਤੌਬਾ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਹਲੀਮ ਆਦਮੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ? ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਹੈ, ‘ਫਿਰਾਉਨ ਨੂੰ।’ ਖੁਦਾ ਨੇ ਫਿਰਾਉਨ ਕੋਲ ਇਕ ਦੂਤ (ਮੂਸਾ), ਦਸ ਆਫ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਭੇਜੀ; ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਦੀ ਹਲੀਮ ਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾ ਵਿਚ ਕੀ ਫ਼ਰਕ ਸੀ? ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦਾ ਪਾਪ ਕੀਤਾ! ਫ਼ਰਕ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਤਰਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਲੀਮ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜਦਕਿ ਯਹੂਦਾ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਬਾਈਬਲ ਤੋਂ ਓਪਰੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ: ‘ਐ ਖੁਦਾ, ਮੈਨੂੰ ਹਲੀਮ ਬਣਾ ਦੇ।’ ਦੁਆ ਕਰਦੇ ਰਹੋ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸਦੇ! ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੀ ਹੈ। (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:21 ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਨੇ ਕਿਹਾ।) ਪਰ ਹੌਜ਼ ਹੀ ਹੌਜ਼ ਨੂੰ ਝੁਕਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਸਾਨੂੰ ਝਿੜਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਫ਼ਰਕ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੌਜ਼ ਲਈ ਤੌਬਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਝੁਕਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਚਾਰਲਸ ਸਪਰਜਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਸੀਹੀ ... ਹਲੀਮ ਹੋਣ ਅਤੇ ਹਲੀਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।’ ਇਗਨੇਸ਼ੀਅਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਹੇ ਮੇਰੇ ਖੁਦਾ, ਜੇ ਲੋਕ ਤੈਨੂੰ ਜਾਣਦੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਦੀ ਪਾਪ ਨਾ ਕਰਦੇ।’ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਗੱਲ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੋਕ ਹੀ ਹਲੀਮ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹਲੀਮੀ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ

ਘਮੰਡ ਦਾ ਉਲਟਾ ਹਲੀਮੀ ਹੈ; ਇਹ ਸ਼ੁਕਰਗਜ਼ਰੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ, ‘ਹਾਜ਼ ਭਾਈ, ਮੈਂ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।’ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਹੋ ... ਅਸੀਂ ਸਭ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ! ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦਾ ਸਾਰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਬੇਵੱਸ ਹਾਂ। ਪੌਲਸ ਪੁਕਾਰਦਾ ਹੈ, ‘ਪੰਨਵਾਦ ਹੈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਉਹ ਦੇ ਉਸ ਦਾਨ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ’ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 9:15)। ਕਿਰਪਾ, ਸਲੀਬ, ਇੰਜੀਲ ... ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ! ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਅੱਗੇ ਹਲੀਮ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ। ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਹਲੀਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇੱਥੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਹਲੀਮੀ ਇਕ ਗਰਮ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ

ਗੁਣਗਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਹਲੀਮੀ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਣ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਅੱਜ ਤਕ ਨਹੀਂ ਛਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਕੁਝ ਸੈਮੀਨਾਰ, ਟੇਪਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਓ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚੱਲੋ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਮਾਈਕਲ ਪੀ. ਗ੍ਰੀਨ, ਸੰਪਾ., *ਇਲਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫਾਰ ਬਿਬਲਿਕਲ ਪ੍ਰੀਚਿੰਗ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁੱਕ ਹਾਊਸ, 1989), ਸਫ਼ਾ 35 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ। ²ਜੌਨ ਕੈਲਵਿਨ *ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ* 2.2.11 ਦੇ ਇਕ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ³ਟੋਮ ਕਾਰਟਰ, ਸੰਕ. *2200 ਕੁਟੇਸਨਜ਼ ਫ਼ਾਮ ਦਾ ਰਾਈਟਿੰਗਜ਼ ਆਫ਼ ਚਾਰਲਸ ਐੱਚ. ਸਪਰਜਨ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕਸ ਹਾਊਸ, 1988), ਸਫ਼ਾ 104 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ।